

Sygn. akt II CSK 317/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa [...] Bank [...] Spółki Akcyjnej w W.
przeciwko C. P. i M. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 lutego 2018 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego C. P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w S.

z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

1) oddała skargę kasacyjną,

**2) zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę
5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy nakazem zapłaty z dnia 17 marca 2015 r. zasądził od małżonków C. P. i M. P. solidarnie na rzecz B. SA 1.323.691,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 lutego 2014 r. Wyrokiem z dnia 19 maja 2016 r. Sąd Okręgowy uchylił ten nakaz i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 1.323.691,18 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 sierpnia 2015 r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Wydany wyrok różnił się od wcześniejszego nakazu zapłaty zatem tylko innym terminem początku naliczania zasądzonych odsetek.

Apelację pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 14 grudnia 2016 r.

Z dokonanych w sprawie ustaleń stanowiących podstawę obu wyroków - istotnych na obecnym etapie postępowania - wynika w szczególności, że B.SA w dniu 20 grudnia 2010 r. udzieliła F. sp. z o.o. kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym w wysokości 1 000 000 zł na okres od dnia 20 grudnia 2010 r. do dnia 19 grudnia 2011 r. Zgodnie z umową stron o udzielenie kredytu, spłata kredytu została zabezpieczona za pomocą weksla własnego *in blanco* wystawionego w tym samym dniu przez kredytobiorcę oraz podpisanego przez pozwanych w charakterze poręczycieli za wystawcę. Pozwana była większościovym udziałowcem spółki F. , a pozwany prezesem zarządu tej spółki. Przy zawarciu umowy kredytu i wystawieniu weksla *in blanco* spółkę reprezentował w charakterze zarządu pozwany. Jednocześnie sporządzone zostały przez wystawcę i poręczycieli deklaracje wekslowe w przedmiocie uzupełnienia weksla *in blanco*. Deklarację wystawcy podpisał pozwany jako prezes zarządu, a deklaracje poręczycieli - każdy z nich oddzielnie we własnym imieniu. Zgodnie z deklaracją wekslową wystawcy, Bank S.A. mogła w razie niedotrzymania przez kredytobiorcę terminów spłaty kredytu, uzupełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wraz z odsetkami, prowizją oraz kosztami, a także opatrzyć weksel datą płatności, według swego uznania, zawiadamiając wystawcę listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru pod wskazanym adresem najpóźniej 7 dni przed terminem płatności. Miejscem płatności miał być oddział strony powodowej w S. Weksel mógł

zostać uzupełniony klauzulami bez protestu oraz domicylu. Deklaracja podpisana przez pozwanego jako poręczyciela nawiązywała do deklaracji wystawcy weksla *in blanco*. W umowie kredytu, uzgadniając zabezpieczenie spłaty kredytu wekslem własnym *in blanco*, wystawionym przez kredytobiorcę i poręczonym przez pozwanych, zastrzeżono, że zabezpieczenie to, niezbędne do udzielenia kredytu, nastąpi do chwili pozytywnej weryfikacji sytuacji ekonomicznej spółki (kredytobiorcy) na koniec 2011 r. i osiągnięcia przez tę spółkę założeń określonych w prognozach (§ 13 ust. 1 pkt 1 umowy).

F. Sp. z o.o. zmieniła nazwę na B. sp. z o.o.

W lutym 2012 r., rozpoczęły się problemy finansowe spółki B.. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy w S. ogłosił jej upadłość z likwidacją majątku. B. SA zgłosiła swoją wierzytelność w postępowaniu upadłościowym. Po ogłoszeniu upadłości spółki B., strona powodowa wypełniła otrzymany weksel *in blanco* z dnia 20 grudnia 2010 r., wpisując sumę wekslową (1.323.691,18 zł), termin płatności (7 lutego 2014 r.) oraz miejsce płatności (B. SA w S., ul. N.”. Pismami z dnia 16 stycznia 2014 r. powódka wezwała pozwanych do wykupu weksla na kwotę 1.323.691,19 zł, wyznaczając jako termin wykupu dzień 7 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że w świetle dokonanych w sprawie ustaleń załączony do pozwu weksel uzasadniał odpowiedzialność pozwanych jako poręczycieli za wystawcę tego weksla na podstawie art. 32 w związku z art. 28, 103 i 104 pr. weksl. W szczególności Sądy te uznały, że nie stanowiło przeszkody do uwzględnienia powództwa wytoczonego pozwany: wypełnienie weksla po ogłoszeniu upadłości spółki B., dokonane w wekslu oznaczenie miejsca płatności, ani zastrzeżenie w umowie kredytu z dnia 20 grudnia 2010 r. możliwości upadku udzielonego zabezpieczenia w razie pozytywnej weryfikacji sytuacji ekonomicznej kredytobiorcy na koniec 2011 r. i osiągnięcia przez kredytobiorcę prognozowanych założeń.

Wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 14 grudnia 2016 r. zaskarżył tylko pozwany. Jako podstawy kasacyjne przytoczył:

- naruszenie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. 2016. 2171 ze zm., obecnie: jedn. tekst: Dz.U.2017.2344 - dalej: „pr. upadł.”, w związku z art. 10 i art. 103 zd. 2 pr. weksl. przez błędne przyjęcie, iż posiadacz weksla własnego *in blanco* może po dacie ogłoszenia upadłości wystawcy uzupełnić ten weksel datą płatności późniejszą niż dzień ogłoszenia upadłości wystawcy,

- naruszenie art. 32 zdanie 1 w związku z art. 10 i 103 zdanie 2 pr. weksl. przez błędne przyjęcie, że częściowe wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją nie powoduje, iż poręczyciel nie jest w ogóle zobowiązany wekslowo, lecz zobowiązany jedynie w takich granicach, w jakich wypełnienie odpowiada porozumieniu wekslowemu

- naruszenie art. 65 k.c. przez błędną wykładnię oświadczeń woli strony powodowej i pozwanego C. P. przy zawieraniu umowy kredytu z dnia 20 grudnia 2010 r. oraz ustanawianiu związanych z nią zabezpieczeń wekslowych, w zakresie odnoszącym się do przesłanek wygaśnięcia poręczenia wekslowego zabezpieczającego spełnienie świadczenia przez awalanta.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W polskich realiach spośród zarzutów, za pomocą których pozwani o zapłatę weksla mogą się bronić przed żądaniem zapłaty, szczególnie ważne znaczenie w praktyce przypada twierdzeniom, że powód otrzymał od pozwanych załączony do pozwu weksel *in blanco* w celu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z określonego stosunku i był upoważniony do uzupełnienia tego weksla tylko zgodnie z porozumieniem zawartym z pozwanymi, a wypełnił go naruszając to porozumienie.

Konstrukcja weksla *in blanco*, znajdująca wyraz w art. 10 pr. weksl. (co do weksla własnego - w związku z art. 103 ust. 2 pr. weksl.), zakłada, że podpis na dokumencie niemającym wszystkich cech weksla własnego lub weksla trasowanego wywołuje skutki w sferze prawa wekslowego, jeżeli został złożony w zamiarze wywołania takich skutków i jeżeli składający podpis, wręczając dokument, udzielił odbiorcy upoważnienia - podlegającego wykładni w sposób przewidziany w art. 65 k.c. - do uzupełnienia dokumentu o niezbędne elementy

weksla własnego lub trasowanego. Zobowiązanie wekslowe podpisującego i odpowiadająca temu zobowiązaniu wierzytelność powstają dopiero po uzupełnieniu weksla *in blanco*, ale ze skutkiem *ex tunc*, tj. od chwili wydania weksla *in blanco* odbiorcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 1998 r., III CKN 342/97).

Skoro wręczający weksel *in blanco* zobowiązuje się do zapłaty według treści nadanej temu dokumentowi w wyniku uzupełnienia go zgodnie z udzielonym upoważnieniem, to jego zobowiązanie powstaje o tyle tylko, o ile uzupełnienia dokonała osoba do tego upoważniona, i jedynie w takim zakresie, w jakim treść uzupełnienia pokrywa się z treścią upoważnienia objętego porozumieniem stron (wręczającego weksel *in blanco* z jego odbiorcą; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2004 r., V CK 228/04). W razie zatem częściowo tylko niezgodnego z upoważnieniem uzupełnienia weksla *in blanco*, osoba, która złożyła na takim wekslu podpis, staje się - według dominującego poglądu w orzecznictwie i piśmiennictwie polskim jak i innych państw będących stronami Konwencji w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych podpisanej w Genewie w dniu 7 czerwca 1930 r. (Dz.U. 1937.26.175) - wekslowo zobowiązana jedynie w granicach porozumienia stron. Odmienny pogląd - o niepowstaniu w ogóle zobowiązania zarówno w przypadkach całkowitej jak i częściowej tylko niezgodności uzupełnienia z upoważnieniem, broniony w skardze kasacyjnej – jest nie do zaakceptowania z przyczyn wskazanych w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 25/00 (zob. ponadto wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1931 r., III.1.Rw.2354/31, OSP 1932, poz. 150, dnia 9 grudnia 2004 r., II CK 170/04, V CK 228/04, dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 70/06 i dnia 15 października 2009 r., I CSK 207/09; a z piśmiennictwa - H. Ritterman, *Weksel in blanco*, „Głos Sądownictwa” 1933, nr 4, s. 201-208). Konsekwentnie, jak trafnie podkreślono w piśmiennictwie, nie stanowią przeszkody do powstania zobowiązania wekslowego osoby podpisanej na wekslu *in blanco* takie odstępstwa od porozumienia stron w treści uzupełnionego weksla, które nie prowadzą do zaostrożenia odpowiedzialności tej osoby ponad granicę wynikającą z porozumienia stron lub które nie mają znaczenia dla praw i obowiązków stron.

Osoba, która wręczyła weksel *in blanco*, może zatem zarzucać odbiorcy, w zależności od okoliczności sprawy, całkowite lub częściowe niepowstanie zobowiązania wekslowego ze względu na wypełnienie otrzymanego weksla *in blanco* niezgodnie z upoważnieniem.

W niniejszej sprawie, ustalając treść upoważnienia do uzupełnienia weksla *in blanco*, doniosłą dla określenia odpowiedzialności wekslowej pozwanego wobec B. SA, należało mieć na względzie przede wszystkim deklarację wekslową, podpisaną przez pozwanego, w kontekście deklaracji wekslowej wystawcy (kredytobiorcy) i deklaracji wekslowej pozwanej oraz umowy kredytu, przewidującej udzielenie zabezpieczenia w postaci weksla *in blanco* przez kredytobiorcę i pozwanych. Jak już wspomniano, wykładnia porozumienia, obejmującego upoważnienie wręczającego weksel *in blanco* (składającego na nim podpis) dla odbiorcy do uzupełnienia tego weksla, podlega regułom art. 65 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 531/97, 19 listopada 2004 r., V CK 228/04, i 21 września 2006 r., I CSK 116/06). Porozumienie to może oczywiście zgodnie z art. 56 k.c. wywierać także skutki prawne wynikające z ustawy, zasad współżycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów, jak też musi respektować normy prawne bezwzględnie obowiązujące i nie sprzeciwiać się zasadom współżycia społecznego (art. 58 k.c.).

Pozwany podtrzymał w skardze kasacyjnej w ramach przytoczonych podstaw kasacyjnych dwa zarzuty dotyczące uzupełnienia przez B. SA otrzymanego weksla *in blanco* niezgodnie z przysługującym B. SA w tym zakresie upoważnieniem: jeden, kwestionujący w ogóle możliwość uzupełnienia tego weksla przez B. SA po 2011 r. wskutek wygaśnięcia z upływem 2011 r. kompetencji B. SA w tym względzie, drugi, negujący kompetencję B. SA do wpisania w otrzymanym wekslu *in blanco* terminu płatności późniejszego niż dzień ogłoszenia upadłości wystawcy (kredytobiorcy).

Z oboma zarzucanymi uchybieniami w wypełnieniu weksla *in blanco* skarżący wiąże niepowstanie jego zobowiązania wekslowego wobec B. SA w charakterze poręczyciela za wystawcę. Żaden jednak z tych zarzutów nie może odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku, z podanych niżej przyczyn.

Zastrzeżenie w § 13 ust. 1 pkt 1 umowy kredytu udzielenia zabezpieczenia wekslowego zwrotu kredytu do chwili pozytywnej weryfikacji sytuacji ekonomicznej kredytobiorcy na koniec 2011 r. i osiągnięcia przez kredytobiorcę założeń określonych w prognozach, nie daje, w zgodzie z dyrektywami wykładni wynikającymi z art. 65 k.c., podstaw do przyjęcia, iż strony umowy kredytu i porozumień wekslowych związanych z tą umową przewidziały w tym postanowieniu automatyczne wygaśnięcie możliwości skorzystania z udzielonego zabezpieczenia w postaci weksla *in blanco* z upływem 2011 r. bez konieczności dokonania odpowiednich analiz ekonomicznych na koniec tego roku. Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku trafnie przyjął, że prawidłowa wykładnia, w zgodzie z art. 65 k.c., nakazuje przyjąć, że § 13 ust. 1 pkt 1 umowy kredytu uzależniał wygaśnięcie możliwości skorzystania z przewidzianego w tej umowie zabezpieczenia wekslowego od przeprowadzenia weryfikacji sytuacji ekonomicznej kredytobiorcy na koniec 2011 r. i pozytywnego jej wyniku. Tylko zatem wtedy można by uznać uzupełnienie weksla dokonane przez B. SA za niezgodne z porozumieniem stron i tym samym za bezskuteczne w sferze prawa wekslowego, gdyby weryfikacja sytuacji ekonomicznej kredytobiorcy na koniec 2011 r. nastąpiła i miała pozytywny wynik. Przesłanki te jednak nie ziściły się. Przeciwnie, wkrótce nastąpiły problemy, które doprowadziły do upadłości kredytobiorcy - wystawcy weksla.

W kontekście rozpatrywanego postanowienia umowy kredytu (§ 13 ust. 1 pkt 1) pojawia się wyłącznie rozstrzygnięty wyżej problem ograniczenia w czasie upoważnienia do uzupełnienia otrzymanego przez B. SA weksla *in blanco*. Nie ma natomiast jakichkolwiek przesłanek, wbrew niektórym wypowiedziom pojawiającym się w toku postępowania w niniejszej sprawie, do rozpatrywania tego postanowienia w kategoriach upoważnienia do nadania poręczeniu wekslowemu pozwanego terminowego charakteru (z zastrzeżeniem terminu końcowego). Treść tego postanowienia nie daje ku temu żadnych podstaw. Poza tym zastrzeżenie terminu w poręczeniu wekslowym jest, według przeważającego poglądu, niedopuszczalne (co do niedopuszczalności zastrzeżenia terminu w poręczeniu wekslowym i skutków naruszenia tego zakazu zob.

orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 107/05, i 24 listopada 2009 r., V CSK 129/09).

Skarżący wywodzi brak kompetencji B. SA do wpisania w otrzymanym wekslu *in blanco* terminu płatności późniejszego niż dzień ogłoszenia upadłości wystawcy przede wszystkim z art. 91 ust. 1 pr. upadł. Zgodnie z tym przepisem, zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości. Przepis ten odnosi się niewątpliwie także do zobowiązań upadłego wynikających z weksla. W razie zatem upadłości wystawcy weksla własnego zupełnego w chwili ogłoszenia upadłości, jego zobowiązanie wynikające z tego weksla stanie się wymagalne już z tą chwilą, mimo iż w wekslu tym został określony późniejszy termin płatności, i zobowiązanie to nie będzie realizowane na ogólnych zasadach prawa wekslowego, ani w drodze odrębnego procesu cywilnego wytoczonego wystawcy, lecz przez zgłoszenie wierzytelności wekslowej w postępowaniu upadłościowym.

Oddzielnie unormowano w prawie wekslowym wpływ upadłości wystawcy weksla własnego na zobowiązania innych dłużników, wynikające z tego samego weksla, co zobowiązanie upadłego wystawcy. Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl., posiadacz weksla własnego zupełnego może w razie upadłości wystawcy tego weksla wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw indosantom i innym dłużnikom wekslowym jeszcze przed określonym w tym wekslu terminem płatności. Stosownie do art. 44 ust. 6 pr. weksl. w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl., poszukiwanie to może być wykonywane już na podstawie orzeczenia, którym ogłoszono upadłość wystawcy. Z art. 44 ust. 6 pr. weksl. w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl. wynika zatem, że wykonywanie poszukiwania zwrotnego przed terminem płatności w wypadku upadłości wystawcy weksla własnego nie jest uwarunkowane, ani - normalnie koniecznym - przedstawieniem weksla wystawcy do zapłaty (art. 38, 46 ust. 2 i art. 53 ust. 1 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl), ani - normalnie niezbędnym w braku klauzuli „bez protestu” (art. 44 ust. 1, art. 46 ust. 1 i 3, art. 53 ust. 1 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl.) - dokonaniem protestu z powodu odmowy zapłaty; wystarcza samo orzeczenie o ogłoszeniu upadłości.

Regulacja wynikająca z art. 43 ust. 1 pkt 2 i art. 44 ust. 6 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl. dotyczy indosantów weksła własnego, co wyraźnie wynika z pierwszego z tych przepisów w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl., i odpowiadających tak samo, jak indosanci, poręczycieli wekslowych za indosantów. Nie obejmuje natomiast poręczycieli wekslowych za wystawcę weksła własnego. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył (art. 32 ust. 1 pr. weksl.), a zatem poręczyciel za wystawcę weksła własnego odpowiada tak, jak wystawca weksła własnego, który jest dłużnikiem głównym, a nie dłużnikiem subsydiarnym - odpowiadającym w ramach poszukiwania zwrotnego.

Niemniej niewątpliwie także w razie upadłości wystawcy weksła własnego, można od poręczycieli za wystawcę dochodzić zapłaty sumy wekslowej - podobnie jak w przypadkach unormowanych w art. 43 ust. 1 pkt i art. 44 ust. 6 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl. - już przed terminem płatności określonym w treści weksła i bez konieczności uprzedniego przedstawienia weksła do zapłaty wystawcy, ani dokonania protestu z powodu odmowy zapłaty (w braku klauzuli "bez protestu"). W ogóle bowiem, co do zasady, dochodzenie zapłaty weksła od dłużnika głównego, w tym więc i od poręczyciela za wystawcę weksła własnego, nie jest uzależnione od przedstawienia weksła do zapłaty (odpowiednio: wystawcy weksła własnego lub trasatowi albo domicyliatowi) w terminie określonym w przepisach art. 38 lub 34 pr. weksl. (stosujących się do weksła własnego na podstawie art. 103 ust. 1 pr. weksl.), ani od dokonania w odpowiednim terminie (art. 44 ust. 3 i art. 103 pr. weksl.) protestu z powodu odmowy zapłaty. O samej zaś możliwości dochodzenia, w razie upadłości wystawcy weksła własnego, zapłaty od poręczyciela za wystawcę już przed terminem płatności przesądza art. 91 ust. 1 pr. upadł. w związku z art. 32 ust. 1 pr. weksl. Jeżeli poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył, to wynikająca z mocy ustawy wymagalność zobowiązania upadłego wystawcy już przed ustalonym terminem płatności oddziałuje także na wymagalność zobowiązania poręczyciela za wystawcę - poza tym wykazującego daleko posuniętą niezależność w stosunku do zobowiązania poręczonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2016 r., IV CSK 346/15).

Z samym tym twierdzeniem skarżącego, że art. 91 ust. 1 pr. upadł. ma zastosowanie także w razie upadłości wystawcy weksła *in blanco*, można się

zgodzić. Nie ma podstaw, by różnicować wymagalność zobowiązania wystawcy weksla własnego, co do którego ogłoszono upadłość, w zależności od tego, czy weksel w dniu ogłoszenia upadłości jest zupełny i przewiduje termin płatności przypadający po tym dniu, czy też jest *in blanco* i ma dopiero zostać uzupełniony o termin płatności; racje leżące u podstaw art. 91 ust. 1 pr. upadł. przemawiają za tym, aby również w drugim przypadku zobowiązanie wekslowe wystawcy powstałe po uzupełnieniu weksla *in blanco* było wymagalne już od dnia ogłoszenia upadłości wystawcy. Konsekwentnie, nie ma też podstaw, by różnicować wymagalność zobowiązania poręczyciela za wystawę weksla własnego, co do którego ogłoszono upadłość, w zależności od tego, czy weksel w dniu ogłoszenia upadłości jest zupełny i przewiduje termin płatności przypadający po tym dniu, czy też jest *in blanco* i ma dopiero zostać uzupełniony o termin płatności. W rezultacie, należy przyjąć, że uzupełniając weksel własny *in blanco* po ogłoszeniu upadłości wystawcy powinno się jako termin płatności wskazać dzień ogłoszenia upadłości, choćby sama treść porozumienia w sprawie uzupełnienia mogła upoważniać do wskazania późniejszego terminu. Określając skutki tego porozumienia należy bowiem mieć na względzie nie tylko jego treść, ale i zgodnie z art. 56 k.c., przepis art. 91 ust. 1 pr. upadł. Podobnie regulacja wynikająca z art. 43 ust. 1 pkt i art. 44 ust. 6 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl. powinna mieć też zastosowanie do weksli własnych *in blanco* uzupełnionych po ogłoszeniu upadłości wystawcy, z indosami lub z indosami i poręczeniami za indosantów.

Nie można się natomiast zgodzić z zapatrywaniem skarżącego, że uzupełnienie weksla własnego *in blanco* po ogłoszeniu upadłości wystawcy o termin płatności późniejszy od dnia ogłoszenia upadłości stanowi tego rodzaju uchybienie w uzupełnieniu tego weksla, które powinno skutkować niepowstaniem zobowiązań wekslowych osób podpisanych na wekslu *in blanco*, a więc i - w niniejszej sprawie - zobowiązania pozwanego jako poręczyciela za wystawcę. Ta nieprawidłowość nie ma bowiem w istocie wpływu na prawa i obowiązki stron. Wpisanie po ogłoszeniu upadłości wystawcy w wekslu własnym *in blanco* terminu płatności późniejszego od dnia ogłoszenia upadłości nie usuwa działania art. 91 ust. 1 pr. upadł. - także ze skutkiem dla poręczycieli za wystawcę - ani działania art. 43 ust. 1 pkt i art. 44 ust. 6 w związku z art. 103 ust. 1 pr. weksl. w stosunku do

indosantów i poręczycieli za indosantów. Z terminem płatności nie mogą się w takiej sytuacji łączyć także - jak wynika z wcześniejszych wyjaśnień - żadne czynności o charakterze aktów staranności, których dokonanie byłoby konieczne do zachowania praw wekslowych (przedstawienie do zapłaty, protest).

Jak zaś wcześniej wyjaśniono, nie stanowią przeszkody do powstania zobowiązania wekslowego osoby podpisanej na wekslu *in blanco* takie odstępstwa w treści uzupełnionego weksla od porozumienia stron (uwzględniając także skutki tego porozumienia wynikające z ustawy, zasad współżycia społecznego i ustalonych zwyczajów), które nie prowadzą do zaostżenia odpowiedzialności tej osoby ponad granicę wynikającą z porozumienia stron lub które - tak jak w niniejszej sprawie - nie mają znaczenia dla praw i obowiązków stron.

Ubocznie warto zauważyć jeszcze, że w niniejszej sprawie wraz z oznaczeniem w wekslu miejsca płatności został ustanowiony domicyliat w osobie powodowego banku, będącego wekslobiorcą i zarazem posiadaczem weksla, a w takim układzie podmiotowym przedstawienie weksla do zapłaty zakłada przedstawienie go przez posiadacza domicyliatowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2005 r., III CK 304/04), czyli w istocie „samemu sobie”, i ilekroć przedstawienie to jest rzeczywiście wymagane, to w takim układzie podmiotowym należy je zawsze uznać za dokonane we właściwym terminie ze względu na tożsamość podmiotu łączącego dwie wskazane role. Kwestia przedstawienia do zapłaty przez stronę powodową w określonym w art. 38 pr. weksl. terminie weksla, na który się strona ta powołała, byłaby więc praktycznie rzecz biorąc bezprzedmiotowa nawet wtedy, gdyby nie doszło do upadłości wystawcy.

Wobec bezzasadności przytoczonych podstaw kasacyjnych, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.c. orzekł jak w sentencji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego stanowił art. 98 w związku z art. 108 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265).

jw

kc